

ספר אסכתא!

מאת לילי גלילי

יום מריון הייצור

בהתחלה היו 52 שבועות.

אחרי כן הוציא משט את בני ישראל ממצרים, ונוספו פסח וסוכות ועוד כמה. אחרי כן נבוכדנצר הוציא את בני ישראל מארץ ישראל ונוספו כמה ימי אבל, זכרון-חרה, כוננות ועמידה בשמר.

אחרי כן הרצל החזיר את היהודים שוב פסח לארץ ישראל. יום חסר חלבון יום ההודעות הכנה והעסקה, יום המצור יום פריסת המצור, יום חסר חלבון ויום השבת השחורה, ארבעים הימים של מוסה דאג ועוד ימים.

אחרי כן המדינה, כאילו מאליהם נוצרו יום הפקיד חמשת ימים הפקיד הבכיר, יום הפקיד ויום המעביד, יום המנהל ויום חתוליה, יום חסר יום חילד, יום מנהל דודאדום ויום מנהל דודאדום, יום קרן הצבי ישראל ויום מסע חכמים. כולם מסמלים את דרכנו הקשה ועקבות החתחתים מאז ועד היום.

אחרי כן, בשביל שיהיה סדר, קבעו שבועיים קבועים בשנה לשביתת ימים ועוד שבועיים קבועים לשביתת חבורה. רק אלה שחיו באותו זמן בחופש או במלואים יכולים לשבות בזמן אחר.

אז ככה נשאר יום עבודה יחיד במשך השנה. בצדק נמור חכריו עליו כיום פריון הייצור, וקבעו שבחון כללי ועצרת-עם.

מכתב למערכת. לפני מספר חודשים,

קרא משה מאמר בבטאון קופת-חולים אי-תנים, על הרשואה המונעת. הוא הרץ מיד מכתב למערכת, הבין את חששו כי חיצו חולה סרטן. כהתאם לכתוב במאמר הנאמר, דרש להישלח לבדיקה יסודית. הוא לא קיבל תשובה.

לבסוף, כאשר גברו כאביו של הפועל הוותיק עד לבלי נשוא, הצליח להתקבל ל- בית-החולים. הוא שכב שם שבועיים בלבד — מת מגידול שהיה כנראה סרטני.

מאז עברו חמישה חודשים. אולם פגעי הזמן, ששמו קץ בבן-התמותה הפשוט משה ליברמן, לא פגעו באיתנים כעורכי איתנים. השבוע פירסם ד"ר נחום מילר, מחבר אותו מאמר על הרשואה המונעת, את תשובות המלומדת למכתב שנשלח בשעתו על ידי דוקטור ליברמן.

אם התייחס הרופא לדרישתך בלעג, כתב הדוקטור, "עשה זאת לא מתוך סינה או לעצת שמו, כי אם מתוך הנחה שבכך ייטיב לשכנע אותך שאין כל יסוד לפחית". הפעם לא נשלח כל מכתב תשובה לי מערכת.

דרכי אדם

איחוד הלבבות

בגיל 45, הבניה ריטה עור כי עליה לפעול מהר אם איננה רוצה להשאר רחוקה זקנה. היא פנתה ליוסף ליבר, שדכן חלי אביבי מפורסם, המנהל מזה 27 שנים את הרומאנים של הלבבות הבודדים. ריטה של-מה עשר לירות דמי רישום, הבטיחה להר-סיף עוד 200, לכשימצא הגבר שיכילה לחופה.

חצי שנה ביקרה ריטה במשרדו של ליבר. אך בחיר לבב בושש להופיע.

אולם מה שלא עשה השדכן, עשה הגורל. באותו זמן שריטה ביקשה חתן, חתם יצחק שינקין, מהגוסס מבוסס בן 50, על התחייבות שלם לשדכן ליבר 200 ל"י עבור שידוך הגון (אצל ליבר כל הדיכונים הגר-נים) ועוד 2% מהגידולה שיקבל מאשתו, באם תעלה זו על 2000 ל"י.

כיום גזוז וחתן. כבכל עסק מסוג זה, שמר ליבר על סודיות מוחלטת. על כן לא נפגשו ריטה והמהגוס בבית השדכן. ליבר פשוט רשם אותם בשתי סידרות שד-נות של לקוחות, לא חלם להפגישם.

עד אשר התערב הגורל. ריטה יצאה יום אחד מראיון חסר תוצאות בבית ליבר, עמדה לשתות כוס קווינס הסמור. כך ראתה את יצחק יוצא מאותו בית. חץ האהבה פגע בשני הלבבות ממבט ראשון. השניים התחתנו.

אלו הצטמצמו תפקידו של יוסף ליבר בצד הלבבי בלבד, היה בודאי משתתף ב- שמחת החופה. אלא שלא-איחוד הלבבות יש גם צד עסקי. ליבר הגיש משפט, הבע-באמצעות עורך-הדין נעמי טריסקר 400 ל"י מהזוג המאושר, תמורת חלקו באידיליה. הוגו סירב בכל תוקף — לאו וזחא בגי-לל הכסף, כי אם בכדי שיוכלו לומר כי לא נפגשו אצל שדכן.

הועברה האם לקיבוצים שונים, בתקווה ל- שקמה בחברה של מסגרים. ללא תועלת: היא סולקה מכל מקום, לאחר ימים ספורים בלבד. לבסוף הגיעה לקיבוץ גונטר. שם הצליחה להשאר חודש ימים, עד אשר חר-סיע צעיר בן-צורה שהבטיח לה נישואין, בתנאי שתעבור לגור עמו בצפת. לאה עשתה כרצון מאהבה, עברה לצפת. אחריות הסוכנות עברה תמון; העולה ה-חדשה נקלטה. כעבור חודשים, שוב הרחה הצעירה, ללא נישואין. מאהבה הסתלק, לא טרח להשאיר אחריה כל כתובת חדשה. לאה עברה לגור ברחובות צפת.

פניה לסוכנות. כרסה בין שיניה ר-ערומה למחצה. התגוללה לאה בחוצות ה-עיר. משהגיעה שעתה ללדת, העבירוה יח-דים רחמנים לבית-החולים, שם ילדה בן.

שוב חזרה לאה לשוטט ברחובות. עתה היתה אחריותם של מוסדותיה הממלכתיים של המדינה. לשכת הסעד המקומית ניסתה לשקמה בבתים פרטיים, אך שום משפחה לא הסכימה לקבלה. בפברואר השנה הועבר-רה לבית-החולים לחולי-רוח בעכו, על מנת שתקבע האפשרות להחזקתה במוסד זה. "פיגור שכלי חמור. אינה מסכנת את שלום הציבור", קבע סגן מנהל בית-החולים ופסק: איני רואה מקום לאישפודה בבית חולי רוח או במוסד סגור.

גורלה של לאה נקבע: אישפוז ברחוב. כאן נתעוררה בלב סקדי לשכת הסעד ה-צפתית השאלה: מדוע יהיו הם האחראים לעולה חדשה? הם פנו לסוכנות, זו מיהרה להשיב כי לא מצאה כל רישום שיעיד כי אמנם הועלתה הצעירה הדבילית על-ידה.

הפקידים פתחו בחקירתה, בלשו ולבסוף גילו תעודת עולה שניתנה ללאה דהאן ב-מחנה העליה בקזאבלנקה. מצויידים במיטמך זה, פנו שוב לסוכנות הפעם לא הודרוו פקידים/ענות.

בינתיים, המשיכה לאה להתגולל ברחובות צפת, ישרה שעות ארוכות על מדרגות לש-כת הסעד ולעת ערב, בבגדו הקור הגלילי, התכחצה לישון על רצפת תא הסלפון הציבורי. מה לעשות? להישאר שם? או פלול המשי-טה לא הסכימה לעצרה באשמת שוטטות, גם היא טענה שאינה אחראית לה.

רפואה

פחד מוות

משה ליברמן, גוף, בעל שיער שיבה, פו-על בנין ותיק, פחד פחד מוות פן יהיה סופו כסוף שני אחיו, שמתו מסרטן. על כן, כאשר חש במיחושים, פנה מיד למרפאה המרכזית של קופת-חולים, בסניף זמנהוף, תל-אביב.

הרופאים והאחיות עמוסה-העבודה חשבוו-לסתם טרדו, אחד החולים המדומים הציב-אים בעשרותיהם במסדרוני המרפאות. רופאו של משה ביק אותה, לא מצא בו דבר. משה, שכאביו לא הרפו ממנו, דרש כי יישלח לבדיקה יסודית יותר בבית-חולים. אך הרופא הדיק בטוח באבחנתו, וזחא את משה בהתמדה. "אין לך שום דבר", לעג לו. "אתה יותר בריא ממני".

כמה שבועות הושגה משה: משרד הרוח-ישלם מדי חודש 20 ל"י ליוסף, כדמי שתיקה.

אלא שהסכם השתיקה לא חל, כנראה, על שתי גשותיו החוקיות של הפיגארו ה-אילתי. הן ארבו מדי יום לרב הצעיר, מיר-רו את חייו על שגול ממשלה לחמן, את מקור פרנסתו וכבודו. שמועות מתורות ה-חלו מתפשטות, כאילו אוכל הרב אליהו קנדל טריפה וכי ספר התורה שהכניס לבית-הכנסת המקומי היה פסול.

אין מתנזרים. הרב החליט לעזוב. משרד הרוח ניסה לפייסו, הודיע כי הקציב 22 אלף ל"י לבית-הכנסת החדש 6000 ל"י למקוה. לשוא: הרב קנדל לא יכול היה לשאת יותר את הרכילות ואחירת ה-לעג בעיירה הגידחת.

דבר אחד בלבד הניא אותו מביצוע הח-לטתו מיד: משרד הרוח לא יכול היה להבטיח לו מקום פרנסה אחר, כל עוד לא ימצא רב שיחליפו באילת — דבר ש-נחבר כחסר-סיכויים כמעט, מאחר ששום רב לא הסכים לגלות לעיר הגוילה. השבוע, נראה היה כי בית-הכנסת זה-מקוה יעברו, תוך זמן קצר לאחר גמירת-על-ידי סולל-בונה, לבעלותו הרחבת של הספר בעל שתי הנשים והשלום המסויג יחזור על קנו בקי-אילת.

עולים

נערת הפקר

מי אחראי לקליטת העולים החדשים? בדרך כלל, שאלו זו אינה מתעוררת. כי אחרי עשרות שנים של עליה המונית, פו-עלים מוסדות הקליטה השונים כמכונה מ-שופשפת היטב. אולם מדי פעם נתפס ייצור אומלל בין שני המכונה או מעביר כל מוסד את האחריות לאחר. כזה הוא סיפור-של לאה דהאן, 19, ילידת קזאבלנקה, מרו-קו.

אין כל צורך להיות רופא כדי לראות כי לאה דהאן מפגרת בשכלה. בכל זאת עברה הצעירה בת ה-19 את הבחינה הרפואית של הסוכנות בקזאבלנקה, אושרה כמתאימה לתגואה הברורים של העליה הסלקטיבית ל-ישראל.

עולה רחאן. ישנה בתא טלפון בצפת. "מי אנחנו?"

אביה ישראל, סוחר אמיד, הביא את לאה ואת אחיה אלברט, מבוגר ממנה בשנתיים ואף הוא מפגר בשכלו, אל משרד הסוכנות. הוא שמח להסתר מן העול הנורא, הבטיח לפקידים כי גם הוא יעלה בקרוב עם הוגו לישראל. כעבור שלושה שבועות, הגיעו שני האחים למחנה שער-העליה בחיפה — לעצרים של פקידים המחנה.

העולה נקלטה. לאה עמדה באותם הימים בחודשים האחרונים של הריגה. על עובדה זו נעלמה משום מה מעיניהם של אותם רופאים שבדקה בטרם הורשתה ל-עלות. היא צורסה מיד לרשימת המקרים הסוציאליים.

כאשר יצאה בתה לאויר העולם, קמה לאה לחנקת. "הוא ילד רע", התייפחה. "הוא בא בלילה ועשה לי הרבה כאבים". הפעוטה ניתנה לאימוץ.

באמצעות מחלקת הקליטה של הסוכנות, קחילת קדושים.

כתוצאה מהמילוג כמה בארגון הימני מסקדה חדשה. רוזנברג עצמו עמד בראשה, ושאר חבריה היו דוד רוזנאל, אהרון חי-מן, חנוך סטרליץ ואברהם שטרן. ארגון זה הוא שהחליט לקרוא לעצמו בשם "ה-ארגון הצבאי הלאומי".

כעבור זמן, החליט מרכז המפלגה הרביו-יוניסטי למסור את הפיקוד לקצין שעלה מסין, רוברט ביקטר, ואילו רוזנברג נשאר בתפקיד ראש המפקדה.

הצהרה בשבועה. עדות זו של רר-ונברג, שפורסמה לפני חודשים בחוברת פרסומים של מכון רבובינסקי, יכולה להי-חשב כעדות בעלי-חזר. אולם השבוע נת-קבלה דעה שונה לחלוטין מפי אדם מוסמך-אחר: אברהם תהומי עצמו, השווה עתה ב-קאליטורניה.

תהומי, איש הגנה חתיק, שהשתתף בשע-תו יחד עם רחל ינאית (כיום אשת הנשיא) בתכנון הריגת פרופסור האוניברסיטה דה-האן, שנחשד בבגידה בציונות, הביע את דעתו במכתב סרטי, בלשון שאינה משתמ-עת לשתי נשים.

כתב תהומי: "איוה מין עדות היא זו-מיהו משה רוזנברג? לו הוא היה פרופסור (יוסף) קלאוזנר, הייתי מבין, אבל משה היה חייל ולא היסטוריון".

הוסיף תהומי, ברמזו כי השם "ארגון צבאי לאומי" נתקבל עוד בימיו: "משה רוזנברג אף פעם לא היה חבר המפקדה הראשית של הארגון הצבאי הלאומי בשנים שאני הייתי חבר בו... וזאת אני יכול להעיד בשבועה".

אילת

קהילת קדושים

שש שנים לאחר כיבושה של אילת, ה-ח' ליש משרד הרוח כי גם לקצה הדרומי של חמדינה מגיע רב משלו. הוא שלח את אליהו קנדל, צעיר (32) עולה רומניה. אך איש לא אמר לרב הצעיר כי ימצא מתחרה במקום כהונתו החדש. המתחרה: יוסף שלום (62), הספר המקומי ובעל זכויות מכירת האלמוגים, שעסק בשעות הפי-נאי גם כחזן, מוהל ומורה הלכה.